

Львівський національний
університет
природокористування

Факультет агротехнологій
та екології

Кафедра екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Екологія та захист навколишнього середовища»

Рівень вищої освіти – *Перший (бакалаврський) рівень*

Галузь знань – *07 «Управління та адміністрування»*

Спеціальність – *075 «Маркетинг»*

Освітньо-професійна програма – *«Маркетинг»*

Кількість кредитів – 3

Компонент освітньо-професійної програми – *вибіркова
компонента загальної підготовки*

Мова викладання – українська

Лектор курсу	ДИДІВ Андрій Ігорович
Профайл лектора	https://www.lnup.edu.ua/uk/kafgenetik/staff-gszz?id=4420&catid=179
Контактна інформація	adydiv@gmail.com телефон: +38 0974500572

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Анотація до курсу	У межах зазначеного курсу «Екологія та захист навколишнього середовища» здобувачі вищої освіти отримують знання про принципи взаємодії живих організмів з природним середовищем; вивчають причини виникнення, масштаби та можливі наслідки сучасної екологічної кризи у взаємовідносинах між суспільством та навколишнім середовищем; здійснюють науково-обґрунтований пошук шляхів гармонізації зростаючих потреб людства у природних ресурсах, що заснований на ґрунтовних знаннях у галузі охорони навколишнього середовища, культурі спілкування з природою та вироблення практичних умінь для збалансованого природокористування.
Мета курсу	Метою викладання навчальної дисципліни «Екологія та захист навколишнього середовища» є формування у молоді фактично нового світогляду, заснованого на ґрунтовних екологічних знаннях та культурі спілкування з природою, оволодіння теоретичними основами екології та надбання практичних навичок з екологічної безпеки, раціонального природокористування, збереження і відтворення природних ресурсів, захисту екологічних прав громадян та інтересів держави.
Пререквізити курсу	Екологія, навколишнє природне середовища, забруднення, екологічна криза, раціональне використання природних ресурсів, зміни клімату.
Формат курсу	Проведення лекцій, практичних і семінарських занять та консультації для кращого розуміння тем, виконання СРС, проведення наукових досліджень та опублікування їх результатів (написання статей, тез конференцій, доповідей круглих столів, семінарів тощо). В процесі навчання студентів проводяться різні види лекцій, зокрема тематичні лекції, лекції-дискусії, лекції-візуалізації. Семінарські заняття студентів проводяться у вигляді семінарів-диспутів,

	семінарів з виступами студентів, семінарів-практикумів. Використовуються також ігрові методи інтерактивного навчання (дидактичні, ділові, рольові організаційно-діяльності ігри). На практичних заняттях застосовуються такі методи як дослідження, самостійна робота, розв'язування контрольних завдань, розбір ситуацій із практики, кейси та ін. При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як робота у малих групах або дискусія.
Підсумковий контроль	Залік

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Зміст тем курсу
Тема 1. Екологія, як природнича наука	1.1. Історія становлення екології, як самостійної науки. 1.2. Основні етапи розвитку екології. 1.3. Завдання екології. 1.4. Методи екологічних досліджень. 1.5. Структура науки про довкілля, місце екології в системі наук. 1.6. Підрозділи екології. 1.7. Основні екологічні закони. 1.8. Поняття «біосфера», «екосистема» та «біоценоз». Принципи стійкості екосистем.
Тема 2. Природні ресурси та їх класифікація	2.1. Класифікація природних ресурсів. 2.2. Земельні ресурси. 2.3. Водні ресурси. 2.4. Мінерально-сировинні ресурси. 2.5. Агро-кліматичні ресурси. 2.6. Лісові ресурси. 2.7. Рекреаційні ресурси. 2.8. Біологічні ресурси та їх різноманіття. 2.9. Бальнеологічні ресурси
Тема 3. Зміни клімату: причини, наслідки та заходи адаптації	3.1. Основні причини глобальних кліматичних змін. 3.2. Прогнозування зміни клімату на історичній основі. 3.3. Потепління клімату та «парниковий ефект». 3.4. Наслідки кліматичних змін, які вже відчуваються. 3.5. Заходи адаптації до кліматичних змін. 3.6. Декарбонізація секторів економіки України.
Тема 4. Забруднення атмосфери	4.1. Будова і функції атмосфери. 4.2. Значення атмосфери. 4.3. Природні та антропогенні джерела забруднення атмосферного повітря. 4.4. Основні забруднюючі речовини атмосферного повітря та їх екологічний контроль. 4.5. Методи боротьби із забрудненням атмосферного повітря. 4.6. Правові норми охорони атмосферного повітря. 4.7. Сучасні способи очищення атмосферного повітря.
Тема 5. Забруднення гідросфери	5.1. Значення води у природі. 5.2. Будова гідросфери та її складові. 5.3. Антропогенні джерела забруднення гідросфери. 5.4. Основні забруднювачі гідросфери. 5.5. Проблема забруднення річок України та заходи з їх охорони. 5.6. Заходи щодо запобігання та зниження забруднення

	<p>гідросфери.</p> <p>5.7. Методи очищення води.</p> <p>5.8. Глобальні та національні виклики забезпечення населення питною водою в XXI столітті.</p>
<p>Тема 6. Техногенне руйнування і забруднення ґрунтового покриву та заходи з рекультивації земель.</p>	<p>6.1. Техногенне руйнування ґрунтів.</p> <p>6.2. Порухення земель під час добування корисних копалин.</p> <p>6.3. Ерозія ґрунтів та заходи щодо попередження її прояву.</p> <p>6.4. Основні джерела антропогенного забруднення ґрунтів.</p> <p>6.5. Рекультивація земель.</p> <p>6.6. Придатність ґрунтів для органічного землеробства.</p> <p>6.7. Охорона ґрунтів та відтворення їх родючості.</p>
<p>Тема 7. Управління та поводження з відходами.</p>	<p>7.1. Комплексний підхід до вирішення проблеми відходів. Концепція «0 відходів».</p> <p>7.2. Законодавча база в галузі управління відходами.</p> <p>7.3. Етапи вирішення проблеми відходів.</p> <p>7.4. Поводження з токсичними відходами.</p> <p>7.5. Поводження з радіоактивними відходами.</p> <p>7.6. Поводження з промисловими відходами</p> <p>7.7. Поводження з побутовими відходами</p> <p>7.8. Централізоване знешкодження і утилізація відходів.</p> <p>7.9. Правові та економічні аспекти утилізації відходів</p> <p>7.10. Проблема сміттєзвалищ в Україні та їх рекультивація.</p>
<p>Тема 8. Охорона довкілля та раціональне природокористування.</p>	<p>8.1. Взаємодія країн у справі збереження та відновлення довкілля</p> <p>8.2. Державні стратегії охорони навколишнього природного середовища.</p> <p>8.3. Еколого-економічні засади раціонального природокористування: теорія та практика реалізації</p> <p>8.4. Принципи та заходи стосовно охорони надр, атмосферного повітря, водних ресурсів, ґрунтів, рослинних ресурсів та фауни України.</p> <p>8.5. Природоохоронні заходи та управління екологічною діяльністю.</p>

АКАДЕМІЧНА ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, звільнення, лікарняний).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, звільнення з поважних причин) студенти, які пропустили заняття, відпрацьовують їх у додатковий час згідно графіка відпрацювання пропущених занять.

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності відповідно до Положення «Про академічну доброчесність у Львівському національному університеті природокористування» (https://www.lnup.edu.ua/files/principle_NMVZYAVO/1.pol_pro_akad_dobr.pdf).

Політика щодо використання електронних засобів. На заняттях можна користуватися електронними засобами (ноутбук, планшет, телефон) виключно для діяльності, яка пов'язана з проблематикою курсу. Їхнє використання для інших цілей не допускається. Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням

мобільних девайсів). Для виконання тестів в системі Moodle (інших ресурсах) рекомендується використовувати ноутбуки, планшети та телефони.

Методи контролю. Для діагностики результатів навчання використовується поточне опитування, тестування, розв'язання задач; письмові тести та задачі за змістовими модулями (розв'язування навчальних, ситуаційних та тестових завдань, кейсів), командні проекти; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах. Контроль за рівнем засвоєння навчальної дисципліни передбачає використання таких його видів і методів.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

Виконання практичних та семінарських занять, питання для самоконтролю, практичні та ситуаційні завдання, перелік тематичних питань і порядок виконання самостійної роботи студентами відображені у методичних рекомендаціях:

1. Дидів А. І. Екологія та захист навколишнього середовища: методичні рекомендації до виконання практичних завдань та самостійної підготовки для студентів ОС «Бакалавр» спеціальності 075 «Маркетинг». Львів: Львівський національний університет природокористування, 2024. 72 с.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основні

1. Злобін Ю. А., Кочубей Н. В. Загальна екологія: навч. посіб. Херсон: Олді Плюс, 2023. 416 с.
2. Юрченко Л. Екологія: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 304 с.
3. Бойчук Ю. Д., Солошенко Е. М., Бугай О. В. Екологія і охорона навколишнього середовища: навч. посіб. Херсон: Олді Плюс, 2023. 316 с.
4. Волошин Н. О. Загальна екологія та неоклонія: навч. посіб. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2015. 335 с.
5. Рома В. В., Степанова О.В. Загальна екологія (та неоекологія): навч. посіб. Полтава: НТУ, 2014. 164 с.
6. Маркіна Л. М., Трохименко Г. Г., Ушкац С. Ю., Жолобенко Н. Ю. Сталий розвиток довкілля: навч. посіб. Херсон: Олді Плюс, 2020. 224 с.
7. Мальований М. С., Леськів Г. З. Екологія та збалансоване природокористування: навч. посіб. Херсон: Олді Плюс, 2019. 316 с.
8. Мельник Л. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням: підручник. Київ: Університетська книга, 2015. 759 с.

Допоміжні

9. Соломенко Л. І., Боголюбов В. М., Волох А. М. Екологія: навч. посіб. Херсон: Олді Плюс, 2020. 346 с.
10. Балюк С. А. Раціональне використання ґрунтових ресурсів і відтворення родючості ґрунтів: організаційно-економічні, екологічні й нормативно-правові аспекти: колективна монографія / за ред. С. А. Балюка, А. В. Кучера. Харків: Смуґаста типографія, 2015. 432 с.
11. Хилько М. І. Екологічна безпека України: навч. посіб. Київ, 2017. 266 с.
12. Олійник Я. Б., Шишченко П. Г., Гавриленко О. П. Основи екології: підручник. Київ: Знання, 2012. 558 с.
13. Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні

у 2021 році. Київ, 2021. 514 с.

14. Лико Д. В., Лико С. М., Портухай О. І., Глінська С. О. Екологія. навч. посіб. Херсон: Олді Плюс, 2020. 300 с.

15. Білявський Г. О., Фурдуй Р. С., Костіков І. О. Основи екологічних знань: навч. посіб. Київ: Либідь. 2006. 408 с.

16. Рідей Н. М., Строкаль В. П., Рибалко Ю. В. Екологічна оцінка агробіоценозів: теорія, методика, практика: навч. посіб. Херсон: Олді Плюс. 2011. 560 с.

17. Злобін Ю., Н. Кочубей Н., Загальна екологія: навч. посіб. Київ: Університетська книга, 2012. 416 с.

18. Бойчук Ю. Д., Солошенко Е. М., Бугай О. В. Екологія і охорона навколишнього середовища: навч. посібн. Суми: ВТД “Університетська книга”, 2007. 316 с.

19. Джигирей В. С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: навч. посібн. Київ: Знання, 2006. 319 с.

20. Іщейкіна Ю. О., Буря Л. В. Гігієна та екологія: навч. посіб. Київ: АСМІ, 2018. 305 с.